

Civilutskottets betänkande 2019/20:CU23

Nya befogenheter på konsumentskyddsområdet

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i bl.a. marknadsföringslagen och lagen om avtalsvillkor i konsumentförhållanden som syftar till att anpassa svensk rätt till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen (2017 års konsumentskyddsförordning).

Lagändringarna innebär att behöriga myndigheter enligt EU-förordningen får stärkta tillsynsbefogenheter, däribland rätt att köpa produkter under dold identitet (s.k. testköp). Dessutom ska en näringsidkare som genom sitt agerande på internet bryter mot den konsumentskyddande lagstiftningen, t.ex. genom otillbörlig marknadsföring, kunna föreläggas att ta in ett varningsmeddelande som tydligt visas i samband med besök på webbplatsen. Ett sådant föreläggande ska kunna riktas även mot en värdtjänstleverantör eller internetleverantör.

Utskottet ställer sig också bakom regeringens förslag till ändringar i marknadsföringslagen som innebär att det ska vara möjligt att begära kvarstad i mål om utdömande av vite och att upplysningen i marknadsföringslagen om bestämmelser om marknadsföring i annan lagstiftning tas bort.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2020.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I betänkandet finns en reservation (M).

Behandlade förslag

Proposition 2019/20:120 Nya befogenheter på konsumentskyddsområdet.

Tre yrkanden i en följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
2017 års konsumentskyddsförordning.....	4
Utskottets överväganden.....	6
Regeringens lagförslag	6
Förutsättningar för testköp	12
Reservation	16
Förutsättningar för testköp, punkt 2 (M)	16
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	18
Propositionen	18
Följdmotionen	18
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	19

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden,
2. lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation,
3. lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486),
4. lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster,
5. lag om ändring i läkemedelslagen (2015:315),
6. lag om ändring i lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,
7. lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter,
8. lag om ändring i lagen (2019:59) med kompletterande bestämmelser till EU:s geoblockeringsförordning.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:120 punkterna 1–8.

2. Förutsättningar för testköp

Riksdagen avslår motion

2019/20:3567 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkandena 1–3.

Reservation (M)

Stockholm den 7 maj 2020

På civilutskottets vägnar

Emma Hult

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Hult (MP), Larry Söder (KD), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Leif Nysmed (S), Jon Thorbjörnson (V), Malin Danielsson (L), Kristina Axén Olin (M), Karin Enström (M), Maria Stockhaus (M), Ulrika Heie (C), Annelie Karlsson (S), Hans Ekström (S), Isak From (S), Lawen Redar (S), Angelika Bengtsson (SD), Mikael Strandman (SD) och Robert Stenkvist (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2019/20:120 Nya befogenheter på konsumentskyddsområdet. Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

En motion har väckts med anledning av propositionen. Förslagen i motionen finns i bilaga 1.

Civilutskottet hade den 11 oktober 2016 och den 14 februari 2017 överläggningar med statsrådet Per Bolund om förslaget till ny förordning om konsumentskyddssamarbete inom EU.

I ärendet har vidare IT&Telekomföretagen lämnat in en skrivelse.

2017 års konsumentskyddsförordning

Hösten 2017 beslutades en ny EU-förordning om konsumentskyddssamarbete, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen (2017 års konsumentskyddsförordning). Den nya förordningen ersätter förordning (EG) nr 2006/2004 av den 27 oktober 2004 om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheter som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen (2004 års konsumentskyddsförordning). Genom 2004 års konsumentskydds-förordning inrättades ett nätverk av offentliga tillsynsmyndigheter inom EU.

Den nya förordningen ska tillämpas fr.o.m. den 17 januari 2020.

Det övergripande syftet med 2017 års konsumentskydds-förordning är detsamma som med 2004 års konsumentskydds-förordning, dvs. att utöva tillsyn över konsumentskyddslagstiftningen, att säkerställa att den inre marknaden fungerar smidigt och att förbättra skyddet av konsumenternas ekonomiska intressen. Genom den nya förordningen ska samarbetet stärkas och effektiviseras. Den nya förordningen har, jämfört med 2004 års konsumentskydds-förordning, större fokus på överträdelser som sker digitalt.

Förordningen är tillämplig vid vissa överträdelser som har skadat, skadar eller sannolikt kommer att skada de kollektiva intressena för konsumenterna i en medlemsstat, när näringsidkaren har viss koppling till en annan medlemsstat. Liksom enligt 2004 års konsumentskydds-förordning ska medlemsstaterna utse behöriga myndigheter som ska ansvara för tillsynen av de aktuella konsumentskyddande reglerna. En av dessa myndigheter ska även vara central kontaktpunkt. I förordningen fastställs de villkor enligt vilka myndigheterna ska samarbeta med varandra och med Europeiska

kommissionen för att se till att konsumentskyddslagstiftningen följs. Den nya förordningen innehåller mer detaljerade regler om samarbetet och det ställs tydligare krav på tillsynsmyndigheterna att samarbeta.

I en bilaga till förordningen finns en förteckning över de direktiv och förordningar som omfattas av förordningens tillämpningsområde.

Även enligt 2017 års konsumentskyddsförordning ska myndigheterna ges vissa utrednings- eller tillsynsbefogenheter. Jämfört med 2004 års förordning har listan med s.k. minimibefogenheter utökats. Behöriga myndigheter ska t.ex. även ges rätt att köpa varor och tjänster under dold identitet i syfte att upptäcka överträdelse och samla in bevis. Ytterligare befogenheter som anges i förordningen är att innehåll ska kunna tas bort eller åtkomst begränsas till en webbsida, att beordra att varningsmeddelanden ska visas vid besök på vissa webbplatser eller, när så är lämpligt, kunna beordra att ett domännamn ska raderas. Genomförandet och utövandet av befogenheterna ska vara proportionellt och förenligt med unionsrätt och nationell rätt, inklusive med tillämpliga rättssäkerhetsgarantier och principerna i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

Utskottets överväganden

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag om nya befogenheter på konsumentskyddsområdet m.m.

Propositionen

Behovet av lagändringar med anledning av 2017 års konsumentskyddsförordning

Enligt artikel 288 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) ska en förordning ha allmän giltighet och till alla delar vara bindande och direkt tillämplig i varje medlemsstat. Det behövs således inte några särskilda åtgärder för att 2017 års konsumentskyddsförordning ska bli gällande i Sverige. Regeringen bedömer dock att det behövs vissa preciserande bestämmelser i nationell svensk rätt, t.ex. när det gäller frågan om huruvida en behörig myndighet ska få utöva en viss befogenhet inom ramen för sin egen myndighetsutövning eller på något av de andra sätt som konsumentskyddsförordningen möjliggör. Även i övrigt finns det behov av preciseringar, åtminstone vad avser de olika minimibefogenheterna som föreskrivs i förordningen.

Regeringen anför vidare bl.a. att även om 2017 års konsumentskyddsförordning, till skillnad från 2004 års konsumentskyddsförordning, inte tydligt föreskriver att befogenheterna ska utövas i enlighet med nationell lagstiftning bör det vara godtagbart att i nationell rätt ta in en reglering av befogenheterna. På detta sätt kan det säkerställas att de befogenheter som följer av förordningen blir effektiva i Sverige. Därmed kan också oklarheter och tillämpningssvårigheter som skulle försvaga genomslagskraften av förordningen undvikas.

2017 års konsumentskyddsförordning tar sikte på överträdelser med ett gränsöverskridande inslag, alltså inte situationer som kan sägas vara rent nationella. Regeringen anför att utgångspunkten dock är att tillsynsmyndigheterna ska ha tillgång till samma befogenheter oavsett om överträdelserna är av gränsöverskridande karaktär eller inte.

Konsumentskyddande bestämmelser finns i ett flertal lagar, och tillsynsansvaret över dessa är delat mellan olika myndigheter. Regeringen bedömer att det, i syfte att åstadkomma en tydlig och överskådlig reglering, är lämpligast att införa nödvändiga ändringar i respektive regelverk. Regeringen gör bedömningen att ändringar till följd av befogenheterna i 2017 års konsumentskyddsförordning behöver göras i marknadsföringslagen

(2008:486), lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden, lagen (2010:751) om betaltjänster, läkemedelslagen (2015:315), lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter och lagen (2019:59) med kompletterande bestämmelser till EU:s geoblockeringsförordning.

I propositionen föreslår regeringen i huvudsak följande lagändringar. Förslagen med anledning av 2017 års konsumentskyddsförordning innebär att samma befogenheter ska gälla vid överträdelse som har respektive saknar gränsöverskridande inslag.

Upplysningsskyldighet och tillhandahållande av handlingar

Regeringen föreslår att Konsumentombudsmannen ska få förelägga var och en att tillhandahålla sådana handlingar som behövs i ett ärende om tillämpningen av marknadsföringslagen eller lagen om avtalsvillkor i konsumentförhållanden.

Ett vitesföreläggande av Konsumentombudsmannen med stöd av marknadsföringslagen eller avtalsvillkorlagen om att tillhandahålla bl.a. handlingar, upplysningar och varuprover ska inte längre behöva föregås av en uppmaning.

Konsumentombudsmannen ska få bestämma att beslut om föreläggande ska gälla omedelbart.

Vidare föreslår regeringen att det i betaltjänstlagen och lagen om verksamhet med bostadskrediter ska införas en rätt för Finansinspektionen att förelägga var och en att lämna upplysningar och tillhandahålla de handlingar som behövs i ett ärende om tillämpningen av de bestämmelser i respektive lag som omfattas av 2017 års konsumentskyddsförordnings tillämpningsområde. Även i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s geoblockeringsförordning ska en sådan möjlighet införas för berörd tillsynsmyndighet.

Inspektionsrätt

Regeringen föreslår att det ska klargöras att Konsumentombudsmannen i samband med en inspektion i nödvändig omfattning får ta del av handlingar och begära upplysningar på platsen. Detsamma ska gälla för en myndighet som har tillsyn enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s geoblockeringsförordning.

Regeringen föreslår vidare att kravet på att ett vitesföreläggande om inspektion med stöd av marknadsföringslagen eller lagen om avtalsvillkor i konsumentförhållanden ska ha föregåtts av en uppmaning till näringsidkaren ska tas bort. I samma lagar ska undantaget för inspektion i bostäder tas bort. Undantaget för inspektion i bostäder ska tas bort även i läkemedelslagen.

Konsumentombudsmannen ska få bestämma att ett föreläggande om inspektion ska gälla omedelbart.

Testköp

Regeringen föreslår att Konsumentombudsmannens befogenheter vid tillämpningen av marknadsföringslagen och lagen om avtalsvillkor i konsumentförhållanden ska kompletteras med en rätt att köpa produkter respektive varor, tjänster eller andra nyttigheter under dold identitet (testköp). En förutsättning för tillämpning av befogenheten ska vara att testköpet är nödvändigt för tillsynen.

Näringsidkaren ska underrättas om testköpet så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse.

Om det inte är oskäligt ska Konsumentombudsmannen få besluta att näringsidkaren ska ersätta ombudsmannen med vad som har betalats vid testköpet. Konsumentombudsmannen ska i så fall erbjuda näringsidkaren att ta tillbaka det som köpts.

Motsvarande möjlighet till testköp ska införas för Finansinspektionen, Läke-medelsverket och Konsumentverket inom respektive tillsyn när det gäller de övriga lagar som omfattas av EU:s konsumentskydds-förordnings tillämpningsområde. Läke-medelsverket ska dock inte få besluta att näringsidkaren ska ersätta myndigheten med vad som har betalats vid testköpet och erbjuda näringsidkaren att ta tillbaka det som köpts. Det föreslås därför att bestämmelser om testköp även införas i lagen om betaltjänster, läke-medelslagen, lagen om verksamhet med bostadskrediter och lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s geoblockeringsförordning.

Beslut om att kräva ersättning för vad som har betalats vid testköp ska få överklagas.

Varningsmeddelande

Regeringen föreslår att det ska införas en skyldighet i marknadsföringslagen för den näringsidkare vars marknadsföring på internet har bedömts vara otillbörlig att, efter föreläggande av Konsumentombudsmannen, ta in ett varningsmeddelande som tydligt visas i samband med besök på webbplatsen. En sådan skyldighet ska också gälla för en värdtjänstleverantör eller internetleverantör. Ett föreläggande ska få meddelas bara om inga andra effektiva medel är tillgängliga, överträdelsens allvar motiverar det och webbplatsen inte omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens skydd. Motsvarande skyldighet ska gälla enligt lagen om avtalsvillkor i konsumentförhållanden när en näringsidkare använder oskäliga avtalsvillkor vid försäljning på internet.

Konsumentombudsmannen ska få bestämma att ett beslut om föreläggande ska gälla omedelbart.

När ändrade förhållanden föranleder det, ska Konsumentombudsmannen kunna besluta att skyldigheten att upprätta meddelandet inte längre ska gälla.

Motsvarande reglering ska gälla enligt de lagar som Finansinspektionen, Läke-medelsverket och Konsumentverket har tillsyn över och som omfattas av förordningens tillämpningsområde. Det föreslås därför att bestämmelser om

varningsmeddelanden även införs i lagen om betaltjänster, läkemedelslagen, lagen om verksamhet med bostadskrediter och lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s geoblockeringsförordning.

Ett föreläggande som meddelas enligt de lagar som Konsumentombudsmannen och Konsumentverket har tillsyn över ska förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Beslut om föreläggande att upprätta ett varningsmeddelande ska få överklagas. Detsamma ska gälla beslut att inte ändra beslut om att upprätta ett varningsmeddelande.

I propositionen anför regeringen bl.a. följande när det gäller skälen för förslaget om en lagreglering av varningsmeddelande (s. 69–71 och 97):

De befogenheter i förordningen som rör webbplatser pekar inte närmare ut mot vem myndigheten kan rikta en åtgärd. Nationella lagstiftningsåtgärder är inte minst av det skälet nödvändiga för att reglera de närmare förutsättningarna för utövandet av de befogenheter som anges i 2017 års konsumentskyddsförordning.

Till skillnad från vad bl.a. IT&Telekomföretagen, Telenor Sverige AB och Netnod anför finns det enligt regeringens mening inte förutsättningar att av tekniska eller andra skäl avstå från att införa befogenheten för tillsynsmyndigheter att besluta att en varning ska visas på det sätt som förordningen föreskriver. Det följer av Sveriges internationella åtaganden att en möjlighet till varningsmeddelande ska införas.

I likhet med utredningen anser regeringen att övervägandena när det gäller åtgärder beträffande webbplatser bör avse det alternativ som gäller varningsmeddelanden.

Enligt den befogenhet i 2017 års konsumentskyddsförordning som avser varningsmeddelanden ska behöriga myndigheter kunna beordra att en varning tydligt visas för konsumenter när de besöker en webbplats.

Nästa fråga att ta ställning till är vem som bör vara skyldig att ta in ett varningsmeddelande. Allmänt sett kan det tänkas att en sådan skyldighet skulle kunna åligga endast näringsidkaren, endast vissa andra aktörer i den digitala miljön eller både näringsidkaren och vissa andra aktörer. I EU-förordningen preciseras inte uttryckligen vilka som avses.

I situationer när varningsmeddelande kan bli aktuellt torde andra åtgärder i hög utsträckning redan ha riktats mot näringsidkaren utan resultat. Den grundläggande utgångspunkten för konsumentskyddslagstiftningen är dock att näringsidkaren har vissa skyldigheter. Näringsidkaren är den som står för marknadsföringen, användningen av avtalsvillkoren etc. Med beaktande av dessa förhållanden delar regeringen utredningens bedömning att det är rimligt och naturligt att näringsidkaren omfattas av skyldigheten att visa varningsmeddelandet.

Enligt artikel 9.4 g inbegriper befogenheten att anmoda en tredje part att genomföra åtgärden. För att regleringen ska bli effektiv är det också nödvändigt att så kan ske, eftersom det många gånger kan ifrågasättas om en näringsidkare kommer att fullgöra sin skyldighet att ta in ett varningsmeddelande.

Bedömningen av om någon, utöver näringsidkaren, bör vara skyldig att ta in ett varningsmeddelande bör utgå från vilka aktörer som skulle ha möjlighet att ta in ett sådant meddelande.

I de fall då näringsidkaren anlitar en värdtjänstleverantör för lagring av den aktuella informationen, får leverantören förväntas ha tekniska och praktiska förutsättningar att ta in ett varningsmeddelande. Men även värdtjänstleverantören kan vara oseriös eller ha sitt säte på en plats som gör det svårt att genomföra ett förfarande med varningsmeddelande. Vidare förekommer det att näringsidkare inte anlitar någon värdtjänstleverantör utan lagrar informationen på en egen server. Det finns därför behov av att kunna uppmana någon ytterligare aktör att ta in ett varningsmeddelande.

De aktörer som ligger närmast till hands är internetleverantörerna. Det kan visserligen i dag, som bl.a. IT&Telekomföretagen och Netnod för fram, finnas svårigheter av bl.a. teknisk natur för en internetleverantör att ta in ett varningsmeddelande. Som Post- och telestyrelsen anför kan det även medföra kostnader för den tekniska lösning som krävs. Dessa förhållanden utgör inte skäl att avstå från att införa regler om varningsmeddelande. Eventuella hinder av detta slag får enligt regeringens mening beaktas i den praktiska tillämpningen, vid bedömningen av om förutsättningarna att ålägga en aktör att upprätta ett varningsmeddelande i ett enskilt fall är uppfyllda.

För att varningsåtgärden ska bli effektiv kommer det normalt vara nödvändigt att rikta åtgärden mot flera leverantörer. Inte heller denna omständighet talar med tillräcklig styrka mot att låta internetleverantörer omfattas av en skyldighet att ta in ett varningsmeddelande.

— — —

Möjligheten att ålägga en värdtjänstleverantör eller internetleverantör att ta in ett varningsmeddelande kan få vissa konsekvenser för trafiken på internet, bl.a. när det gäller öppenheten. Liksom beträffande övriga förslag är denna konsekvens primärt en direkt följd av 2017 års konsument-skyddsförordning.

I författningskommentaren till förslaget till ny paragraf om varningsmeddelande i marknadsföringslagen (41 a §) anför regeringen vidare bl.a. följande (s. 100–101).

Föreläggande bör riktas mot den som är närmast källan till informationen. Om näringsidkaren har anlitat en värdtjänstleverantör för lagring av den information som används i marknadsföringen, bör uppmaningen därför i första hand riktas mot värdtjänstleverantören. I de fall näringsidkaren inte har anlitat någon värdtjänstleverantör, eller om en uppmaning mot en värdtjänstleverantör inte bedöms få genomslag i praktiken, kan i stället internetleverantörer uppmanas att ta in ett varningsmeddelande.

För övriga lagförslag om varningsmeddelande hänvisas till kommentaren till 41 a § marknadsföringslagen.

Övriga utrednings- och tillsynsbefogenheter

Regeringen föreslår att en tillsynsmyndighet enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s geoblockeringsförordning ska ha möjlighet att meddela de förelägganden som behövs i ett enskilt fall för att EU:s

geoblockeringsförordning ska följas. Det ska även införas en befogenhet att förena sådana förelägganden med vite.

En sanktionsavgift enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s geoblockeringsförordning ska inte få tas ut för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite om överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

Regeringen gör bedömningen att det inte finns behov av författningsändringar med anledning av övriga befogenheter i 2017 års konsumentskyddsförordning.

Sekretess och tystnadsplikt

Regeringen föreslår att den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst på begäran ska lämna uppgift om abonnemang till Finansinspektionen, Konsumentombudsmannen, Läke medelsverket och Konsumentverket, om myndigheten bedömer att uppgiften är av väsentlig betydelse i ett ärende om tillsyn över att bestämmelserna i någon av de lagar som omfattas av 2017 års konsumentskyddsförordnings tillämpningsområde och som omfattas av myndighetens tillsynsansvar följs. Skyldigheten ska i förhållande till Konsumentombudsmannen avse en misstänkt överträdelse av unionslagstiftning som skyddar konsumenternas intressen enligt bilagan till 2017 års konsumentskyddsförordning.

Lagförslagen i övrigt

Regeringen föreslår att den som har begärt ett vitesföreläggande och Konsumentombudsmannen ska ges möjlighet att begära kvarstad i mål om utdömande av vite som avser förbud eller åläggande att lämna information eller att tillhandahålla tekniskt hjälpmedel.

Konsumentombudsmannen ska vidare ges möjlighet att begära kvarstad i mål om utdömande av vite som avser förelägganden att lämna upplysningar, handlingar, varuprover och liknande eller om att hålla lokaler eller motsvarande utrymmen tillgängliga för inspektion. Det ska gälla såväl vid utredning av om överträdelser av marknadsföringslagen har begåtts som vid tillsyn över att redan meddelade förbud eller ålägganden följs.

Bestämmelserna om kvarstad i tvistemål ska tillämpas i mål om utdömande av vite som har meddelats med stöd av marknadsföringslagen.

Patent- och marknadsdomstolen ska vara behörig att pröva frågor om kvarstad i mål om utdömande av vite.

Vidare föreslår regeringen att upplysningsbestämmelsen i 1 § andra stycket marknadsföringslagen om annan lagstiftning som innehåller bestämmelser om marknadsföring tas bort.

Dessutom föreslås vissa redaktionella ändringar i marknadsföringslagen och lagen om avtalsvillkor i konsumentförhållanden samt justeringar av

rättelsekaraktär i marknadsföringslagen och lagen om tobak och liknande produkter.

Ikraftträdande

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2020.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion som går emot att riksdagen nu antar regeringens lagförslag.

IT&Telekomföretagen har i ärendet framfört synpunkter på utformningen av de föreslagna bestämmelserna om varningsmeddelande och menar att internetleverantörer inte ska omfattas av skyldigheten att ta in ett varningsmeddelande. De synpunkter som framförts av IT&Telekomföretagen har i huvudsak bemötts i propositionen. Utskottet har inte någon annan uppfattning än regeringen i denna fråga.

Utskottet anser därför att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag.

Utskottet övergår nu till att behandla den följdmotion som innehåller förslag till tillkännagivanden när det gäller förutsättningarna för testköp.

Förutsättningar för testköp

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om förutsättningarna för testköp. Utskottet hänvisar bl.a. till propositionen.

Jämför reservationen (M).

Motionen

I kommittémotion 2019/20:3567 anför Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) bl.a. att myndigheternas möjligheter att genomföra testköp under dold identitet bör vara tydligt reglerade för att säkerställa att bestämmelserna tillämpas på ett likartat sätt. Ambitionen att effektivisera tillsynen måste överensstämma med en myndighetsutövning som sker på ett konsekvent och förutsebart sätt. Testköp under dold identitet bör bara få användas i undantagsfall och när andra alternativ är uttömda. Motionärerna anser att regeringen bör vidta åtgärder för att testköp under dold identitet endast ska kunna genomföras under vissa särskilt angivna förutsättningar som anges i motionen. Bland annat bör ett testköp bara få genomföras först efter att ett köp som skett öppet och alla andra öppna tillsynsformer har använts av tillsynsmyndigheten. Vidare anser motionärerna att tillsynsmyndigheterna ska redovisa i vilken utsträckning man

använder sig av testköp under dold identitet. Motionärerna föreslår tillkännagivanden i enlighet med detta (yrkandena 1–3).

De nya bestämmelserna om testköp

Enligt artikel 9.3 d i 2017 års konsumentskyddsförordning ska behöriga myndigheter ges befogenhet att köpa in varor eller tjänster genom testinköp, om nödvändigt under dold identitet, för att upptäcka överträdelser som omfattas av förordningen och för att samla in bevis. Enligt lagförslaget kompletteras därför Konsumentombudsmannens befogenheter vid tillämpningen av marknadsföringslagen och lagen om avtalsvillkor i konsumentförhållanden med en rätt att köpa produkter respektive varor, tjänster eller andra nyttigheter under dold identitet (testköp). Motsvarande möjlighet till testköp införs för Finansinspektionen, Läkemedelsverket och Konsumentverket inom respektive tillsyn när det gäller de övriga lagar som omfattas av EU:s konsumentskyddsförordnings tillämpningsområde. Bestämmelser om testköp införs därför även i lagen om betaltjänster, läkemedelslagen, lagen om verksamhet med bostadskrediter och lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s geoblockeringsförordning.

När det gäller förutsättningarna för testköp anför regeringen bl.a. följande i propositionen (s. 60 och 62–63):

Som framgått kan det behövas kompletterande bestämmelser i nationell rätt för att reglera de närmare materiella förutsättningarna för utövandet av utredningsbefogenheterna i 2017 års konsumentskyddsförordning. En given utgångspunkt för övervägandena är att myndighetsutövning ska ske med stöd av lag i öppna och för medborgarna iakttagbara former. Myndighetsutövningen ska också stå i proportion till det behov som finns och inte provocera fram handlingar som annars inte hade ägt rum. Det utesluter inte att det finns vissa former av myndighetsverksamhet som för att vara effektiva måste innefatta dolda moment. Övervägandena bör utgå från sådana allmänna grunder för myndighetsutövning som ändamålsprincipen, behovsprincipen och proportionalitetsprincipen.

Det är enligt regeringens mening lämpligt att möjligheten till testköp omfattar samma objekt som den tillämpade lagen i övrigt. Samtidigt ligger det i sakens natur att vissa produkter inte lämpar sig för ett testköp, i vart fall inte ett fullbordat sådant. Myndigheten får göra en bedömning i det enskilda fallet om det är lämpligt att köpa en viss produkt, även om lagen i och för sig formellt ger möjlighet till det.

Regeringen konstaterar att dolda testköp utgör ett undantag från principen om att myndighetsutövning ska ske öppet. Det bör därför i författning upptäckas villkor för när sådana köp får genomföras. Av 2017 års konsumentskyddsförordning framgår att köpet får ske dolt om det är nödvändigt. Samma begränsning bör gälla i nationell rätt. Det får anses vara överflödigt att därutöver ange att det ska vara fråga om tillsyn i ett ärende. Enligt regeringen finns det inte anledning att, som Näringslivets Regelnämnd anför, föreskriva att vanliga testköp ska ha visat sig vara utan verkan för att dolda testköp ska kunna användas.

Myndigheten bör ha inlett en tillsynsåtgärd mot en viss näringsidkare för att ett testköp alls ska få ske. I kravet på att testköpet ska vara

nödvändigt ligger att möjligheten att agera dolt ska vara en grundläggande förutsättning för att tillsynen ska vara effektiv. Vad Konsumentverket har angett om att tillsynsärenden sällan upprättas innan det finns en misstänkt överträdelse föranleder inte någon annan bedömning.

Ett testköp innebär ett ingrepp i ett enskilt intresse. Inför ställningstagandet till om ett testköp ska ske ska myndigheten göra en proportionalitetsbedömning. Att en sådan bedömning ska ske följer av 5 § förvaltningslagen.

— — —

I att testköpet sker dolt ligger att myndigheten inte ger sig till känna vid själva genomförandet. Det bör inte krävas att myndigheten i förväg underrättar näringsidkaren om att ett testköp någon gång framöver kan komma att genomföras. Med beaktande av principen om öppenhet i myndighetsutövning anser regeringen dock, till skillnad från Konsumentverket, att en myndighet bör vara skyldig att underrätta näringsidkaren när testköpet väl har ägt rum. Testköpet är visserligen redan genomfört och näringsidkaren kan inte angripa åtgärden med ett överklagande. Underrättelsen bidrar dock till att göra det dolda inslaget mindre påtagligt genom att näringsidkare får vetskap om detta i efterhand.

När det gäller förslaget till ny paragraf om testköp i marknadsföringslagen (44 a §) anför regeringen bl.a. följande i författningskommentaren i propositionen (s. 106–107). För övriga lagförslag om testköp hänvisas till kommentaren till 44 a § marknadsföringslagen.

Befogenheten att genomföra ett testköp utgör ett undantag från principen att myndighetsutövning av detta slag ska ske i öppna och för medborgarna iakttagbara former. Den ska därför användas med restriktivitet, och bara när det är nödvändigt för tillsynen. Vidare ska de inom statlig förvaltning generellt tillämpliga principerna om behov och proportionalitet iakttas.

En förutsättning för att KO ska få genomföra ett köp under dold identitet är att det är nödvändigt för tillsynen enligt marknadsföringslagen. KO ska ha inlett tillsyn mot en viss näringsidkare för att ett testköp alls ska få ske. Utgångspunkten är vidare att ett testköp ska användas när andra utredningsvägar inte är tillräckliga. Möjligheten att agera dolt vid köpet ska vara en grundläggande förutsättning för att tillsynen ska vara effektiv. Så kan vara fallet när KO behöver uppträda dolt för att en försäljning över huvud taget ska komma till stånd. I andra situationer kan KO misstänka att den information som näringsidkaren lämnar är tillrättalagd. Det kan då krävas att KO agerar under dold identitet för att förvissa sig om att få tillgång till samma marknadsföring som konsumenterna.

Om KO med stöd av näringsidkarens upplysningsskyldighet (42 §), eventuellt i förening med vite (45 §), kan få tillgång till erforderliga uppgifter bör ett testköp under dold identitet normalt inte genomföras.

I likhet med andra åtgärder som innebär ett ingrepp i ett enskilt intresse får ett testköp genomföras endast om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan antas uppstå för näringsidkaren. Vid denna bedömning ska bl.a. arten och omfattningen av den misstänkta överträdelsen beaktas. Om misstanken avser en ringa överträdelse kan ett testköp under dold identitet vara en oproportionerlig åtgärd. Det omvända är normalt fallet när misstanken avser en överträdelse som riskerar att allvarligt skada konsumenternas intressen. Även om misstanken avser överträdelser som var för sig inte kan anses särskilt allvarliga kan de, när de är satta i system, medföra att ett testköp utgör en proportionerlig åtgärd. En förutsättning för detta får dock anses vara att det finns en potentiell risk

för att överträdelserna har en negativ påverkan av viss dignitet på konsumentkollektivets intressen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare i betänkandet ställt sig bakom regeringens förslag om att Konsumentombudsmannens befogenheter vid tillämpningen av marknadsföringslagen och lagen om avtalsvillkor i konsumentförhållanden ska kompletteras med en rätt att köpa produkter respektive varor, tjänster eller andra nyttigheter under dold identitet (testköp). Motsvarande möjlighet till testköp införs för Finansinspektionen, Läkeemedelsverket och Konsumentverket när det gäller de lagar som dessa myndigheter har tillsyn över och som omfattas av konsumentskyddsförordningens tillämpningsområde. En förutsättning för tillämpningen av befogenheten är enligt lagförslagen att testköpet är nödvändigt för tillsynen.

Regeringen har i propositionen närmare utvecklat de förutsättningar som ska gälla för ett testköp. Regeringen anför bl.a. att befogenheten att genomföra ett testköp ska användas restriktivt och bara när det är nödvändigt för tillsynen. De principer om behov och proportionalitet som är generellt tillämpliga inom statlig förvaltning ska iakttas. Myndigheten bör ha inlett en tillsynsåtgärd mot en viss näringsidkare för att ett testköp alls ska få ske. Regeringen anför även att i kravet på att testköpet ska vara nödvändigt ligger att möjligheten att agera dolt ska vara en grundläggande förutsättning för att tillsynen ska vara effektiv. Vidare anför regeringen att utgångspunkten är att ett testköp ska användas när andra utredningsvägar inte är tillräckliga. Enligt regeringen finns det däremot inte anledning att föreskriva att vanliga testköp ska ha visat sig vara utan verkan för att dolda testköp ska kunna användas.

Utskottet utgår från att regeringen följer upp att myndigheternas användning av testköp görs i enlighet med lagstiftningens intentioner och vid behov vidtar nödvändiga åtgärder. Enligt utskottet finns inte skäl att rikta något tillkännagivande till regeringen. Motionsyrkandena bör därför avslås.

Reservation

Förutsättningar för testköp, punkt 2 (M)

av Cecilie Tenfjord Toftby (M), Kristina Axén Olin (M), Karin Enström (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:3567 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

De lagförslag som vi ställt oss bakom innebär bl.a. att Konsumentombudsmannens befogenheter vid tillämpningen av marknadsföringslagen och lagen om avtalsvillkor i konsumentförhållanden ska kompletteras med en rätt att köpa produkter respektive varor, tjänster eller andra nyttigheter under dold identitet (testköp). Motsvarande möjlighet till testköp införs för Finansinspektionen, Läkemedelsverket och Konsumentverket när det gäller de lagar som dessa myndigheter har tillsyn över och som omfattas av konsumentskyddsförordningens tillämpningsområde. Vi anser att myndigheternas möjligheter att genomföra testköp under dold identitet bör vara tydligt reglerade för att säkerställa att de nya bestämmelserna tillämpas på ett likartat sätt. Ambitionen att effektivisera tillsynen måste överensstämja med att myndighetsutövningen sker på ett konsekvent och förutsebart sätt. Vi vill därför understryka vikten av att testköp under dold identitet bara bör få användas i undantagsfall och när andra alternativ är uttömda. I regel ska därför tillsynsmyndigheterna använda sig av de befogenheter som redan står till deras förfogande i tillsynsarbetet, inklusive beställningar och inköp som sker i myndighetens namn. Enligt vår mening bör ett testköp under dold identitet bara få genomföras först efter att ett köp som skett öppet och alla andra öppna tillsynsformer har använts av tillsynsmyndigheten. Vidare bör testköp endast få användas om det rör sig om en identifierad direkt fara som går att härleda till en viss produkt eller vara. Vi anser därför att regeringen bör vidta lämpliga åtgärder för att testköp endast ska kunna genomföras i enlighet med de förutsättningar som vi angett ovan.

Att myndigheter arbetar under dold identitet är ett stort avsteg från principen om att myndigheter ska arbeta under öppna och för medborgarna iakttagbara former. Det måste därför finnas väl genomarbetade kontrollmekanismer för att minimera risken för att tillsynsmyndigheterna

använder sig av dolda testköp på ett felaktigt sätt. Enligt vår mening ska tillsynsmyndigheterna därför redovisa i vilken utsträckning man använder sig av testköp under dold identitet. Det är regeringens uppgift att se till att en sådan redovisning kommer till stånd.

Vad vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2019/20:120 Nya befogenheter på konsumentskyddsområdet:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i läkemedelslagen (2015:315).
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter.
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2019:59) med kompletterande bestämmelser till EU:s geoblockeringsförordning.

Följdmotionen

2019/20:3567 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om testköp under dold identitet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vidta åtgärder för att testköp endast ska kunna genomföras i enlighet med de förutsättningar som föreslås i motionen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsynsmyndigheterna ska redovisa i vilken utsträckning man använder sig av testköp under dold identitet och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om marknadsföringslagen (2008:486)

dels att 1, 2, 4, 29, 36, 42–45, 46 a, 51 och 63 §§ och rubriken närmast före 42 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 41 a, 41 b, 44 a, 45 a och 50 §§ och närmast före 41 a och 50 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Denna lag har till syfte att främja konsumenternas och näringslivets intressen i samband med marknadsföring av produkter och att motverka marknadsföring som är otillbörlig mot konsumenterna och näringsidkare.

Bestämmelser om marknadsföring finns bl.a. i

- socialförsäkringsbalken,*
- sjölagen (1994:1009),*
- lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,*
- lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet,*
- lagen (1996:1118) om marknadsföring av kristallglas,*
- lagen (1999:158) om investerarskydd,*
- lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informations-samhällets tjänster,*
- lagen (2004:46) om värdepappersfonder,*
- lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,*
- prisinformationslagen (2004:347),*

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004.

² Senaste lydelse 2019:182. Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

- lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler,
- försäkringsavtalslagen (2005:104),
- lagen (2006:484) om franchisegivares informations- skyldighet,
- lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
- lagen (2010:510) om lufttransporter,
- radio- och tv-lagen (2010:696),
- lagen (2010:751) om betal- tjänster,
- alkohollagen (2010:1622),
- konsumentkreditlagen (2010:1846),
- lagen (2011:914) om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende eller långfristig semester- produkt,
- lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
- lagen (2013:1054) om marknadsföring av modersmjölksersättning och tillskottsning,
- lagen (2014:1344) med kompletterande bestämmelser till EU:s tåg-, fartygs- och busspassagerarförordningar,
- lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden,
- lagen (2015:953) om kollektivtrafikresenärers rättigheter,
- lagen (2016:415) om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner,
- lagen (2016:915) om krav på installationer för alternativa drivmedel,
- spellagen (2018:1138),
- paketreselagen (2018:1217),
- lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution,
- lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter,
- lagen (2019:181) med kompletterande bestämmelser till EU:s

förordning om gränsöverskridande paketteranstjänster, och -lagen (2019:414) med kompletterande bestämmelser till EU:s prospectförordning.

2 §³

Lagen tillämpas

1. *då* näringsidkare marknadsför eller själva efterfrågar produkter i sin näringsverksamhet,

2. på sådana tv-sändningar över satellit som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696),

3. *då* Konsumentombudsmannen fullgör sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 av den 27 oktober 2004 om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheter som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen, och

4. *då* behörig myndighet fullgör sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden.

Bestämmelserna om garantier i 22 § tillämpas inte i fråga om en tjänst som tillhandahålls av en näringsidkare som är etablerad i en annan stat än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Det samma gäller 4 § tredje stycket och 7 § när en näringsidkare, som är etablerad i en annan stat än Sverige inom EES, riktar marknadsföring mot en annan näringsidkare.

4 §

Bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 ska gälla som lag i Sverige. Regeringen tillkänner den aktuella bilagan i Svensk författningssamling.

Vid en prövning enligt någon av bestämmelserna i bilaga I till direktivet ska denna lag tillämpas.

Bestämmelserna i punkterna 1–31 i bilaga I till direktivet ska tillämpas även om marknadsföringen riktas till näringsidkare.

³ Senaste lydelse 2011:1216.

Bestämmelsen i punkt 14 i bilaga I till direktivet ska tillämpas på åtgärder som skett i strid med denna punkt om inte åtgärden omfattas av *lotterilagen (1994:100)*.

Bestämmelsen i punkt 14 i bilaga I till direktivet ska tillämpas på åtgärder som skett i strid med denna punkt om inte åtgärden omfattas av *spellagen (2018:1138)*.

29 §⁴

En näringsidkare får åläggas att betala en särskild avgift (marknadsstörningsavgift) om näringsidkaren, eller någon som handlar på näringsidkarens vägnar, uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot

- 7 §,
- 8 § och någon av bestämmelserna i 9, 10, 12–17 §§,
- 18 §,
- 20 §, eller
- någon av bestämmelserna i bilaga I till direktiv 2005/29/EG.

Detsamma gäller om en näringsidkare uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot någon av bestämmelserna i

- 64 kap. 46 § socialförsäkringsbalken,
- 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:1622),
- 8 kap. 7 § första stycket, 8, 9 eller 14 § första eller andra stycket samt 15 kap. 4 § radio- och tv-lagen (2010:696),
- 11 § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti eller 8 § lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet när det gäller ett erbjudande som inte är riktat bara till andra än konsumenter,
- 4 kap. 1 § 2 eller 3, 3 § *första stycket* 2, 4 § eller 5 § 2 eller 3 lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

- 4 kap. 1 § 2 eller 3, 3 §, 4 § *första stycket* 2 eller 5 § 2 eller 3 lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

Vad som sägs i första och andra styckena gäller också en näringsidkare som uppsåtligen eller av oaktsamhet väsentligt har bidragit till överträdelsen.

Avgiften tillfaller staten.

36 §⁵

För att säkerställa ett anspråk på marknadsstörningsavgift får domstolen besluta om kvarstad. I ett sådant fall *gäller* bestämmelserna i 15 kap. rättegångsbalken *om kvarstad för fordran*.

För att säkerställa ett anspråk på marknadsstörningsavgift får domstolen besluta om kvarstad. I ett sådant fall *tillämpas* bestämmelserna i 15 kap. rättegångsbalken.

Varningsmeddelande

41 a §

Om en näringsidkares marknadsföring på internet är otillbörlig och

⁴ Senaste lydelse 2018:2092.

⁵ Senaste lydelse 2016:223.

inga andra effektiva medel är tillgängliga, får Konsumentombudsmannen förelägga näringsidkaren, en värdtjänstleverantör eller en internetleverantör att upprätta ett varningsmeddelande som tydligt visas i samband med besök på webbplatsen.

Ett föreläggande som avses i första stycket får bara meddelas om

1. överträdelsens allvar motiverar det, och

2. webbplatsen inte omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens skydd.

Varningsmeddelandet ska ange i vilket avseende marknadsföringen är otillbörlig och i övrigt vara utformat på ändamålsenligt sätt.

Ett föreläggande ska förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

41 b §

När ändrade förhållanden föranleder det, ska Konsumentombudsmannen besluta att en skyldighet att upprätta ett varningsmeddelande inte längre ska gälla.

Upplysningsskyldighet m.m.

Tillsynsbefogenheter

42 §

På uppmaning av Konsumentombudsmannen ska

1. var och en yttra sig och lämna de upplysningar som behövs i ett ärende om tillämpningen av denna lag,

2. en näringsidkare tillhandahålla de handlingar, varuprover och liknande som kan ha betydelse för utredningen i ett ärende där beslut om förbud eller åläggande enligt 23, 24 eller 25 § kan antas komma i fråga.

Konsumentombudsmannen får förelägga

1. var och en att yttra sig, lämna upplysningar och tillhandahålla de handlingar som behövs i ett ärende om tillämpningen av denna lag,

2. en näringsidkare att tillhandahålla de varuprover och liknande som kan ha betydelse för utredningen i ett ärende där beslut om förbud eller åläggande enligt 23, 24 eller 25 § kan antas komma i fråga.

43 §

Den som har meddelats ett förbud eller åläggande enligt 23, 24

Konsumentombudsmannen får förelägga den som har meddelats

eller 25 § är skyldig att på uppmaning av Konsumentombudsmannen tillhandahålla de upplysningar, handlingar, varuprover och liknande som behövs för tillsynen över att förbudet eller åläggandet följs.

ett förbud eller åläggande enligt 23, 24 eller 25 § att tillhandahålla de upplysningar, handlingar, varuprover och liknande som behövs för tillsynen över att förbudet eller åläggandet följs.

44 §

Om det behövs för tillsynen i ett ärende som avses i 42 § 2 eller 43 § får Konsumentombudsmannen *uppmåna* näringsidkaren att hålla de lokaler eller motsvarande utrymmen där näringsverksamheten utövas, *dock inte bostäder*, tillgängliga för inspektion.

Om det behövs för tillsynen i ett ärende som avses i 42 eller 43 §, får Konsumentombudsmannen *förelägga* näringsidkaren att hålla de lokaler eller motsvarande utrymmen där näringsverksamheten utövas tillgängliga för inspektion.

I samband med inspektionen får Konsumentombudsmannen ta del av de handlingar som behövs för tillsynen och begära nödvändiga upplysningar på platsen.

44 a §

Om det är nödvändigt för tillsynen enligt denna lag, får Konsumentombudsmannen köpa produkter under dold identitet (testköp).

Näringsidkaren ska underrättas om testköpet så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse.

Om det inte är oskäligt, får Konsumentombudsmannen bestuta att näringsidkaren ska ersätta ombudsmannen för vad som har betalats för produkten vid testköpet. Konsumentombudsmannen ska i så fall erbjuda näringsidkaren att ta tillbaka produkten.

45 §

Om en uppmaning enligt 42, 43 eller 44 § inte följs får Konsumentombudsmannen förelägga den som berörs att fullgöra sin skyldighet vid vite.

Ett föreläggande enligt 42, 43 eller 44 § får förenas med vite.

45 a §

Konsumentombudsmannen får bestämma att ett beslut om föreläggande enligt 41 a, 42, 43 eller 44 § ska gälla omedelbart.

46 a §⁶

Patent- och marknadsdomstolen är rätt domstol i mål om

1. förbud som avses i 23 §,
 2. åläggande som avses i 24 eller 25 §,
 3. marknadsstörningsavgift enligt 29 §,
 4. kvarstad enligt 36 §,
 5. skadestånd enligt 37 §,
 6. utdömmande av vite enligt 49 §,
- och*
7. oriktig eller vilseledande ursprungsbeteckning enligt 66 §.

Patent- och marknadsdomstolen är rätt domstol i mål om

1. förbud som avses i 23 §,
 2. åläggande som avses i 24 eller 25 §,
 3. marknadsstörningsavgift enligt 29 §,
 4. kvarstad enligt 36 §,
 5. skadestånd enligt 37 §,
 6. utdömmande av vite enligt 49 §,
- och*
7. kvarstad enligt 50 §, *och*
 8. oriktig eller vilseledande ursprungsbeteckning enligt 66 §.

Kvarstad vid utdömmande av vite

50 §⁷

För att säkerställa ett anspråk på vite som beslutats med stöd av 26, 28 eller 45 § får domstolen besluta om kvarstad i mål om utdömmande av vitet. I ett sådant fall tillämpas bestämmelserna i 15 kap. rättegångsbalken.

51 §⁸

Konsumentombudsmannens beslut enligt 28 § får överklagas till Patent- och marknadsdomstolen.

Konsumentombudsmannens beslut enligt 42–44 §§ *samt om vitesföreläggande efter en sådan uppmaning* får överklagas till Patent- och marknadsdomstolen. Det samma gäller beslut om ersättning

Konsumentombudsmannens beslut enligt 28, 41 a och 41 b §§ får överklagas till Patent- och marknadsdomstolen.

Konsumentombudsmannens beslut om föreläggande enligt 42, 43 och 44 §§ får överklagas till Patent- och marknadsdomstolen. Det samma gäller *beslut om ersättning enligt 44 a § tredje stycket och be-*

⁶ Senaste lydelse 2016:223.

⁷ Tidigare 50 § upphävd genom 2016:223.

⁸ Senaste lydelse 2016:793.

enligt 46 § eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av nämnda paragraf.

slut om ersättning enligt 46 § eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 46 §.

63 §

I mål om förbud eller åläggande enligt 23, 24 eller 25 § har den som har talerätt enligt 47 § *andra stycket* rätt att delta i rättegången som intervenient enligt 14 kap. rättegångsbalken.

I mål om förbud eller åläggande enligt 23, 24 eller 25 § har den som har talerätt enligt 47 § rätt att delta i rättegången som intervenient enligt 14 kap. rättegångsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden

dels att 1 a och 8–8 c §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 3 b–3 d, 8 d och 8 e §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §²

Bestämmelserna i 3–9 b §§ denna lag tillämpas också när Konsumentombudsmannen fullgör sina skyldigheter som behörig myndighet enligt *Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 av den 27 oktober 2004 om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheter som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen.*

Bestämmelserna i 3–9 b §§ denna lag tillämpas också när Konsumentombudsmannen fullgör sina skyldigheter som behörig myndighet enligt *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004.*

3 b §

Om en näringsidkare vid försäljning på internet använder ett oskäligt avtalsvillkor och inga andra effektiva medel är tillgängliga, får Konsumentombudsmannen förelägga näringsidkaren, en värdtjänstleverantör eller en internetleverantör att upprätta ett varningsmeddelande som tydligt visas i samband med besök på webbplatsen.

Ett föreläggande som avses i första stycket får bara meddelas om 1. överträdelsens allvar motiverar det och det är motiverat från allmän synpunkt eller annars ligger i konsumenternas intresse, och

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004.

² Senaste lydelse 2016:211.

2. webbplatsen inte omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens skydd.

Varningsmeddelandet ska ange i vilket avseende avtalsvillkoret är oskäligt och i övrigt vara utformat på ändamålsenligt sätt.

Ett föreläggande ska förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

3 c §

När ändrade förhållanden föranleder det, ska Konsumentombudsmannen besluta att en skyldighet att upprätta ett varningsmeddelande inte längre ska gälla.

3 d §

Konsumentombudsmannen får bestämma att ett beslut om varningsmeddelande ska gälla omedelbart.

8 §³

På uppmaning av Konsumentombudsmannen skall

1. var och en yttra sig och lämna de upplysningar som behövs i ett ärende enligt denna lag,

2. en näringsidkare tillhandahålla de handlingar som kan ha betydelse för utredningen i ett ärende där ett förbud enligt 3 eller 7 § kan antas komma i fråga.

Konsumentombudsmannen får förelägga var och en att yttra sig, lämna upplysningar och tillhandahålla de handlingar som behövs i ett ärende enligt denna lag.

8 a §⁴

Om det behövs för tillsynen i ett ärende som avses i 8 § 2 får Konsumentombudsmannen uppmana näringsidkaren att hålla de lokaler eller motsvarande utrymmen där näringsverksamheten utövas, dock inte bostäder, tillgängliga för inspektion.

Om det behövs för tillsynen i ett ärende där ett förbud enligt 3 eller 7 § eller ett föreläggande enligt 3 b § kan antas komma i fråga, får Konsumentombudsmannen förelägga näringsidkaren att hålla de lokaler eller motsvarande utrymmen där näringsverksamheten utövas tillgängliga för inspektion.

³ Senaste lydelse 2007:2.

⁴ Senaste lydelse 2007:2.

I samband med inspektionen får Konsumentombudsmannen ta del av de handlingar som behövs för tillsynen och begära nödvändiga upplysningar på platsen.

8 b §⁵

Om en uppmaning enligt 8 eller 8 a § inte följs, får Konsumentombudsmannen förelägga den som berörs att fullgöra sin skyldighet vid vite.

Ett föreläggande enligt 8 eller 8 a § får förenas med vite.

8 c §⁶

Konsumentombudsmannens beslut enligt 7, 8 och 8 a §§ samt om vitesföreläggande enligt 8 b § får överklagas till Patent- och marknadsdomstolen.

Konsumentombudsmannen får bestämma att ett föreläggande enligt 8 eller 8 a § ska gälla omedelbart.

8 d §

Om det är nödvändigt för tillsynen enligt denna lag, får Konsumentombudsmannen köpa varor, tjänster eller andra nyttigheter under dold identitet (testköp).

Näringsidkaren ska underrättas om testköpet så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse.

Om det inte är oskäligt, får Konsumentombudsmannen besluta att näringsidkaren ska ersätta ombudsmannen för vad som har betalats vid testköpet. Konsumentombudsmannen ska i så fall erbjuda näringsidkaren att ta tillbaka det som köpts.

8 e §

Konsumentombudsmannens beslut enligt 3 b, 3 c, 7, 8 och 8 a §§ får överklagas till Patent- och marknadsdomstolen. Detsamma gäller beslut om ersättning enligt 8 d § tredje stycket.

⁵ Senaste lydelse 2007:2.

⁶ Senaste lydelse 2016:794.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

Härigenom föreskrivs¹ att 6 kap. 22 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska ha följande lydelse.

6 kap.

22 §²

Den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst och därvid har fått del av eller tillgång till uppgift som avses i 20 § första stycket ska på begäran lämna

1. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till en myndighet som i ett särskilt fall behöver en sådan uppgift för delgivning enligt delgivningslagen (2010:1932), om myndigheten finner att det kan antas att den som söks för delgivning håller sig undan eller att det annars finns synnerliga skäl,

2. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 och som gäller misstanke om brott till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som ska ingripa mot brottet,

3. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 och 3 samt uppgift om i vilket geografiskt område en viss elektronisk kommunikationsutrustning finns eller har funnits till Polismyndigheten, om myndigheten finner att uppgiften behövs i samband med efterforskning av personer som har försvunnit under sådana omständigheter att det kan befaras att det finns fara för deras liv eller allvarlig risk för deras hälsa,

4. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till Kronofogdemyndigheten om myndigheten behöver uppgiften i exekutiv verksamhet och myndigheten finner att uppgiften är av väsentlig betydelse för handläggningen av ett ärende,

5. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till Skatteverket, om verket finner att uppgiften är av väsentlig betydelse för handläggningen av ett ärende som avser kontroll av skatt eller avgift eller rätt folkbokföringsort enligt folkbokföringslagen (1991:481),

6. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till Polismyndigheten, om myndigheten finner att uppgiften behövs i samband med underrättelse, efterforskning eller identifiering vid olyckor eller dödsfall eller för att myndigheten ska kunna fullgöra en uppgift som avses i 12 § polislagen (1984:387),

7. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till Polismyndigheten eller en åklagarmyndighet, om myndigheten finner att uppgiften behövs i ett särskilt fall för att myndigheten ska kunna fullgöra underrättelseskyldighet enligt 33 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004.

² Senaste lydelse 2016:1311.

8. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 och 3 till regional alarmeringscentral som avses i lagen (1981:1104) om verksamheten hos vissa regionala alarmeringscentraler, *och*

9. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till Finansinspektionen, om inspektionen finner att uppgiften är av väsentlig betydelse för utredningen av en misstänkt överträdelse av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG.

8. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 och 3 till regional alarmeringscentral som avses i lagen (1981:1104) om verksamheten hos vissa regionala alarmeringscentraler,

9. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till Finansinspektionen, om inspektionen finner att uppgiften är av väsentlig betydelse för utredningen av en misstänkt överträdelse av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG,

10. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till Finansinspektionen, om inspektionen finner att uppgiften är av väsentlig betydelse i ett ärende om tillsyn när det gäller någon av bestämmelserna i 4 a kap. 1–8 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster eller 1 kap. 5 § eller 4 kap. 7, 8, 9, 10, 11 eller 14 § lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,

11. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till Konsumentombudsmannen, om ombudsmannen finner att uppgiften är av väsentlig betydelse i ett ärende om tillsyn enligt lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden eller marknadsföringslagen (2008:486), när det är fråga om en misstänkt överträdelse av unionslagstiftning som skyddar konsumenternas intressen enligt bilagan till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004,

*12. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till Läke-
medelsverket, om verket finner att
uppgiften är av väsentlig betydelse
i ett ärende om tillsyn när det gäller
bestämmelserna om marknads-
föring i 12 kap. läkemedelslagen
(2015:315), och*

*13. uppgift som avses i 20 §
första stycket 1 till Konsument-
verket, om verket finner att upp-
giften är av väsentlig betydelse i ett
ärende om tillsyn enligt lagen
(2019:59) med kompletterande be-
stämmelser till EU:s geoblock-
eringsförordning.*

Ersättning för att lämna ut andra uppgifter enligt första stycket 8 än
lokaliseringsuppgifter ska vara skäligen med hänsyn till kostnaderna för ut-
lämnandet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster

Härigenom föreskrivs¹ att det i lagen (2010:751) om betaltjänster ska införas fyra nya paragrafer, 8 kap. 3 a–3 d §§, och närmast före 8 kap. 3 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

Särskilt om tillsyn över att bestämmelserna i 4 a kap. följs

3 a §

Finansinspektionen får förelägga var och en att lämna upplysningar och tillhandahålla de handlingar som behövs i ett ärende om tillämpningen av någon av bestämmelserna i 4 a kap. 1–8 §§.

3 b §

Om det är nödvändigt för tillsynen när det gäller de bestämmelser som anges i 3 a §, får Finansinspektionen köpa tjänster under dold identitet (testköp).

Näringsidkaren ska underrättas om testköpet så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse.

Om det inte är oskäligt, får Finansinspektionen besluta att näringsidkaren ska ersätta inspektionen för vad som har betalats för tjänsten vid testköpet.

3 c §

Om en näringsidkare genom sitt agerande på internet bryter mot någon av bestämmelserna i 4 a kap. 1–8 §§ och inga andra effektiva medel är tillgängliga, får Finansinspektionen förelägga

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004.

näringsidkaren, en värd-tjänstleverantör eller en internet-leverantör att upprätta ett varningsmeddelande som tydligt visas i samband med besök på webbplatsen.

Ett föreläggande som avses i första stycket får bara meddelas om

1. överträdelsens allvar motiverar det, och

2. webbplatsen inte omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens skydd.

Varningsmeddelandet ska ange i vilket avseende agerandet bryter mot någon av bestämmelserna i 4 a kap. 1–8 §§ och i övrigt vara utformat på ändamålsenligt sätt.

3 d §

När ändrade förhållanden föranleder det, ska Finansinspektionen besluta att en skyldighet att upprätta ett varningsmeddelande inte längre ska gälla.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

5 Förslag till lag om ändring i läkemedelslagen (2015:315)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om läkemedelslagen (2015:315)

dels att 14 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 14 kap. 2 a–2 c §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.

2 §

Läkemedelsverket har rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen.

För tillsynen har Läkemedelsverket rätt till tillträde dels till områden, lokaler och andra utrymmen som används i samband med tillverkning eller annan hantering av läkemedel, av aktiva substanser, av hjälpämnen eller av förpackningsmaterial till läkemedel, dels till utrymmen där prövning av läkemedels egenskaper utförs. Läkemedelsverket får i sådana utrymmen göra undersökningar och ta prover. För uttaget prov betalas inte ersättning. *Läkemedelsverket har dock inte med stöd av denna lag rätt till tillträde till bostäder.*

För tillsynen har Läkemedelsverket rätt till tillträde dels till områden, lokaler och andra utrymmen som används i samband med tillverkning eller annan hantering av läkemedel, av aktiva substanser, av hjälpämnen eller av förpackningsmaterial till läkemedel, dels till utrymmen där prövning av läkemedels egenskaper utförs. Läkemedelsverket får i sådana utrymmen göra undersökningar och ta prover. För uttaget prov betalas inte ersättning.

På begäran ska den som förfogar över sådana varor som avses i andra stycket lämna nödvändig hjälp vid undersökningen.

2 a §

Om det är nödvändigt för tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om marknadsföring av läkemedel i 12 kap., får Läkemedelsverket köpa humanläkemedel under dold identitet (testköp).

Näringsidkaren ska underrättas om testköpet så snart det kan ske

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004.

utan att åtgärden förlorar sin betydelse.

2 b §

Om en näringsidkares marknadsföring av humanläkemedel på internet bryter mot 12 kap. och inga andra effektiva medel är tillgängliga, får Läkemedelsverket förelägga näringsidkaren, en värdtjänstleverantör eller en internetleverantör att upprätta ett varningsmeddelande som tydligt visas i samband med besök på webbplatsen.

Ett föreläggande som avses i första stycket får bara meddelas om

1. överträdelsens allvar motiverar det, och

2. webbplatsen inte omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens skydd.

Varningsmeddelandet ska ange i vilket avseende marknadsföringen bryter mot 12 kap. och i övrigt vara utformat på ändamålsenligt sätt.

2 c §

När ändrade förhållanden föranleder det, ska Läkemedelsverket besluta att en skyldighet att upprätta ett varningsmeddelande inte längre ska gälla.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter

Härigenom föreskrivs¹ att det i lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter ska införas fyra nya paragrafer, 5 kap. 4 a och 4 b §§ och 6 kap. 13 a och 13 b §§, och närmast före 6 kap. 13 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

4 a §

Finansinspektionen får förelägga var och en att lämna upplysningar och tillhandahålla de handlingar som behövs i ett ärende om tillämpningen av 1 kap. 5 § eller 4 kap. 7, 8, 9, 10, 11 eller 14 §.

4 b §

Om det är nödvändigt för tillsynen när det gäller de bestämmelser som anges i 4 a §, får Finansinspektionen köpa tjänster under dold identitet (testköp).

Näringsidkaren ska underrättas om testköpet så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse.

Om det inte är oskäligt, får Finansinspektionen besluta att näringsidkaren ska ersätta inspektionen för vad som har betalats för tjänsten vid testköpet.

6 kap.

Varningsmeddelande

13 a §

Om en näringsidkare genom sitt agerande på internet bryter mot 1 kap. 5 § andra stycket eller 4 kap. 7, 8, 9, 10, 11 eller 14 § och inga andra effektiva medel är

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004.

tillgängliga, får Finansinspektionen förelägga näringsidkaren, en värdtjänstleverantör eller en internetleverantör att upprätta ett varningsmeddelande som tydligt visas i samband med besök på webbplatsen.

Ett föreläggande som avses i första stycket får bara meddelas om

1. överträdelsens allvar motiverar det, och

2. webbplatsen inte omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens skydd.

Varningsmeddelandet ska ange i vilket avseende agerandet bryter mot någon av bestämmelserna som anges i första stycket och i övrigt vara utformat på ändamålsenligt sätt.

13 b §

När ändrade förhållanden föranleder det, ska Finansinspektionen besluta att en skyldighet att upprätta ett varningsmeddelande inte längre ska gälla.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 8 § lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

8 §

Konsumentverket utövar tillsyn över att denna lag och anslutande föreskrifter följs när det gäller marknadsföring, i andra fall än som avses i 3 §, enligt 4 kap. 1–8 §§.

Vid Konsumentverkets tillsyn tillämpas bestämmelserna i marknadsföringslagen (2008:486).

En marknadsföringsåtgärd som strider mot 3 kap. 3 eller 4 § eller 4 kap. 1–8 §§ ska, vid tillämpningen av 5, 23 och 26 §§ marknadsföringslagen, anses vara otillbörlig mot konsumenter. En marknadsföringsåtgärd som strider mot 4 kap. 1 § 2 eller 3, 3 § *första stycket* 2, 4 § eller 5 § 2 eller 3 kan medföra marknadsstörningsavgift enligt bestämmelserna i 29–36 §§ marknadsföringslagen.

En marknadsföringsåtgärd som strider mot 3 kap. 3 eller 4 § eller 4 kap. 1–8 §§ ska, vid tillämpningen av 5, 23 och 26 §§ marknadsföringslagen, anses vara otillbörlig mot konsumenter. En marknadsföringsåtgärd som strider mot 4 kap. 1 § 2 eller 3, 3 §, 4 § *första stycket* 2 eller 5 § 2 eller 3 kan medföra marknadsstörningsavgift enligt bestämmelserna i 29–36 §§ marknadsföringslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (2019:59) med kompletterande bestämmelser till EU:s geoblockeringsförordning

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2019:59) med kompletterande bestämmelser till EU:s geoblockeringsförordning

dels att nuvarande 3–5 §§ ska betecknas 9–11 §§ och nuvarande 6–8 §§ ska betecknas 13–15 §§,

dels att 2 och 15 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sju nya paragrafer, 3–8 och 12 §§, och närmast före 3 och 6 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Den eller de myndigheter som regeringen bestämmer ska stödja och *kontrollera* att EU:s geoblockeringsförordning följs.

Den eller de myndigheter som regeringen bestämmer ska stödja och *utöva tillsyn över* att EU:s geoblockeringsförordning följs.

Tillsyn

3 §

Om en näringsidkare bryter mot artikel 3, 4 eller 5 i EU:s geoblockeringsförordning, i den ursprungliga lydelsen, och detta drabbar kunder som är konsumenter, får Konsumentverket, om inga andra effektiva medel är tillgängliga för att få överträdelsen att upphöra, förelägga näringsidkaren, en värdjänstleverantör eller en internetleverantör att upprätta ett varningsmeddelande som tydligt visas i samband med besök på webbplatsen.

Ett föreläggande som avses i första stycket får bara meddelas om

1. överträdelsens allvar motiverar det, och

2. webbplatsen inte omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens skydd.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddsåtgärftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004.

Varningsmeddelandet ska ange i vilket avseende EU:s geoblockeringsförordning inte följs och i övrigt vara utformat på ändamålsenligt sätt.

Ett föreläggande ska förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

4 §

När ändrade förhållanden föranleder det, ska Konsumentverket besluta att en skyldighet att upprätta ett varningsmeddelande inte längre ska gälla.

5 §

Om det är nödvändigt för tillsynen enligt denna lag och EU:s geoblockeringsförordning, i den ursprungliga lydelsen, får Konsumentverket köpa varor eller tjänster under dold identitet (testköp).

Näringsidkaren ska underrättas om testköpet så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse.

Om det inte är oskäligt, får Konsumentverket besluta att näringsidkaren ska ersätta verket för vad som har betalats för varan eller tjänsten vid testköpet. Konsumentverket ska i så fall erbjuda näringsidkaren att ta tillbaka en vara som köpts.

Förelägganden

6 §

En tillsynsmyndighet får förelägga var och en att lämna upplysningar och tillhandahålla de handlingar som behövs i ett ärende om tillämpningen av denna lag och EU:s geoblockeringsförordning, i den ursprungliga lydelsen.

Ett föreläggande enligt första stycket får förenas med vite.

7 §

Om det behövs för tillsynen i ett ärende enligt denna lag och EU:s geoblockeringsförordning, i den ursprungliga lydelsen, får en tillsynsmyndighet förelägga näringsidkaren att hålla de lokaler eller motsvarande utrymmen som näringsidkaren utnyttjar för ändamål i den egna näringsverksamheten tillgängliga för inspektion.

I samband med inspektionen får tillsynsmyndigheten ta del av de handlingar som behövs för tillsynen och begära nödvändiga upplysningar på platsen.

Ett beslut om föreläggande enligt första stycket får förenas med vite.

8 §

En tillsynsmyndighet får i övrigt meddela de förelägganden som behövs i ett enskilt fall för att EU:s geoblockeringsförordning, i den ursprungliga lydelsen, ska följas.

Ett föreläggande enligt första stycket ska förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

12 §

En sanktionsavgift får inte tas ut för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite enligt denna lag om överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

15 §

Beslut om sanktionsavgift enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Beslut enligt 3, 4 och 6–9 §§ får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller beslut om ersättning enligt 5 § tredje stycket.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.